

DE VERLOSSING VAN EEN TOLLENAAR hjms

Geliefde broeders en zusters, in deze inleiding zullen we zien, dat Jezus niet alleen de zieken genas van hun kwalen, maar dat Hij mensen ook vrijmaakte van allerlei gebondenheden en verslavingen. En u weet dat mensen aan allerlei dingen gebonden kunnen zijn. Aan voor de hand liggende zaken als alcohol en heroïne, maar óók aan hobbies, sex, geld, etc. Er zijn in de wereld werkelijk allerlei verlokkenende verleidingen, waaraan soms maar heel moeilijk weerstand kan worden geboden.

Zo ontmoette Jezus tijdens zijn omwandelingen door het land Israël eens een tollenaar. Het was diens grote geluk, dat Jezus altijd onvermoeibaar op zoek was (en is) om zondaren te redden. Deze tollenaar, Zachéüs geheten, was zó erg gebonden aan geld, dat hij de mensen bij het vaststellen van de door hen verschuldigde tolheffingen bedroog en oplichtte. Hij kon nooit weerstand bieden aan de genietingen van de wereld en het geld.

Laten we dit verhaal eens lezen in Luk. 19:1-10 --- *“1 En Jezus, ingekomen zijnde, ging door Jericho. 2 En zie, er was een man, met name geheten Zachéüs; en deze was een overste der tollenaars, en hij was rijk; 3 En zocht Jezus te zien, wie Hij was; en kon niet vanwege de schare, omdat hij klein van persoon was. 4 En vooruitlopende, klom hij op een wilden vijgeboom, opdat hij Hem mocht zien; want Hij zou door dien weg voorbijgaan. 5 En als Jezus aan die plaats kwam, opwaarts ziende, zag Hij hem, en zeide tot hem: Zachéüs! haast u, en kom af; want Ik moet heden in uw huis blijven. 6 En hij haastte zich en kwam af, en ontving Hem met blijdschap. 7 En allen, die het zagen, murmureerden, zeggende: Hij is tot een zondigen man ingegaan, om te herbergen. 8 En Zachéüs stond, en zeide tot den Heere: Zie, de helft van mijn goederen, Heere, geef ik den armen; en indien ik iemand iets door bedrog ontvreemd heb, dat geef ik vierdubbel weder. 9 En Jezus zeide tot hem: Heden is dezen huize zaligheid geschied, nademaal ook deze een zoon van Abraham is. 10 Want de Zoon des mensen is gekomen, om te zoeken en zalig te maken, dat verloren was.”*

Broeders en zusters, we zullen dit prachtige verhaal eens vers voor vers gaan behandelen, opdat de betekenis goed tot ons zal doordringen.

Vers 1: Hier lezen we dat Jezus in de stad Jericho kwam. En broeders en zusters, nu lopen we meteen tegen de kern van het probleem aan bij mensen die gebonden zijn aan geld. De naam Jericho is in het Grieks *“Hiericho”*, dat is afgeleid van het Hebreeuwse *“Jerichow”*. Het betekent *“stad van lieflijke geur”*. Met geld kunnen we héél veel dingen doen, nietwaar? En waar zijn de materiële en vleselijke verleidingen doorgaans geconcentreerd? Toch in de steden met al zijn winkels, met zijn restaurants en bars, zijn musea en concertpodia, zijn discotheken en bordelen? Wie geld heeft, kan in de stad álles kopen. Mooie huizen, mooie spullen, mooie auto's, mooie vrouwen. Hij kan zich overgeven aan een oneindige stroom van vleselijke verlokkingen. Maar omdat dit soort wereldse genietingen de menselijke ziel nooit zullen kunnen bevredigen, zal hij steeds weer méér willen en zal hij nooit genoeg geld hebben.

Vers 2: Zúlk een persoon was nu de tollenaar Zachéüs. In het verhaal lezen we dat hij rijk was en een overste, d.w.z. het hoofd of de leidinggevende van de tollenaars was.

Een tollenaar in die tijd was volgens de Bijbelse encyclopedie eigenlijk géén belasting-ambtenaar, zoals wij die kennen. De belastingen en tolheffingen werden geïnd door de plaatselijke Joodse raad in samenwerking met de stadhouder. De Joodse raad was een soort gemeentebestuur met eigen politie en ambtenaren. De stadhouder was een Romeinse ambtenaar die door de Romeinse keizer was benoemd om allerlei zaken te regelen met name in de onrustige gebieden.

De Joodse raad en de stadhouder inden dus de belastingen en gebruikten dat geld voor openbare werken en het gemeentelijke en provinciale bestuur. Na aftrek van hun salaris ging het eventuele overschot naar Rome. De uit de evangelieën bekende tollenaars waren

speciaal door de keizer aangestelde Joodse functionarissen om overal in de veroverde gebieden zoveel mogelijk geld uit het volk te persen. Zij richtten tolbomen op bij bruggen en op wegen en legden heffingen op het transport van goederen van de ene stad naar de andere stad. Zij werden door de Joden veracht, omdat zij de bezetter Rome dienden en bewust het volk zoveel mogelijk uitperstten en zichzelf verrijkten.

Zachéüs nu was rijk geworden, omdat hij volop meedeed aan die oneerlijke praktijken. Maar tóch knaagde er iets in zijn geweten, dat hem beschuldigde. Dat is ook de functie van ons geweten. Het geeft ons een signaal dat de dingen die we doen eigenlijk niet goed zijn. Helaas echter slagen veel mensen er in om hun geweten dicht te schroeien en tot zwijgen te brengen.

Zachéüs had echter nog wél een geweten. De naam “Zachéüs” betekent dan ook “zuiver, rechtvaardig”. Diep in zijn hart was er een kern van zuiverheid en rechtvaardigheid. Uiterlijk was hij corrupt, oneerlijk en een bedrieger geworden. Hij had geen weerstand kunnen bieden aan al de verlokkingen en verleidingen. Misschien had hij aan de oneerlijke praktijken samen met de andere tollenaars meegedaan om niet voor hen onder te doen. Misschien wilde hij net zo stoer zijn als zij! Misschien had hij zich jegens hen willen bewijzen, omdat hij zo klein van stuk was (vers 3). Maar diep in hart hunkerde hij naar zuiverheid.

Uiterlijk was Zachéüs oneerlijk, maar van binnen had hij een kern van reinheid! En broeders en zusters, dit is zo'n geweldige tegenstelling tot al die mensen die juist uiterlijk zo rechtvaardig, rein en goed lijken, doch diep in hun hart koud, onrein en gevoelloos zijn. En deze uiterlijk “rechtvaardige” mensen zijn er vaak de oorzaak van, dat mensen als Zachéüs niet tot bekering kunnen komen. Dit zullen we zo dadelijk zien.

Voordat we verdergaan met het verhaal, wil ik u graag uit Luk. 18:9-14 even een intermezzo geven over een andere tollenaar --- *“En Hij zeide ook tot sommigen, die bij zichzelf vertrouwden, dat zij rechtvaardig waren, en de anderen niets achtten, deze gelijkenis. Twee mensen gingen op in den tempel om te bidden, de een was een Farizeër, en de ander een tollenaar. De Farizeër, staande, bad dit bij zichzelf: O God! ik dank U, dat ik niet ben gelijk de andere mensen, rovers, onrechtvaardigen, overspelers; of ook gelijk deze tollenaar. Ik vast tweemaal per week; ik geef tienden van alles, wat ik bezit. En de tollenaar, van verre staande, wilde ook zelfs de ogen niet opheffen naar den hemel, maar sloeg op zijn borst, zeggende: O God! wees mij zondaar genadig! Ik zeg ulieden: Deze ging af gerechtvaardigd in zijn huis, meer dan die; want een ieder, die zichzelf verhoogt, zal vernederd worden, en die zichzelf vernedert, zal verhoogd worden.”*

Zou Jezus in deze gelijkenis over een denkbeeldige tollenaar misschien niet juist Zachéüs de tollenaar hebben bedoeld? Was soms Jezus reeds naar hem op zoek?

Vers 3: Zachéüs wist dat Jezus er aan kwam en hij verlangde om Jezus te zien. Hij had wellicht al die fijne verhalen gehoord, dat Jezus de zieken genas en dat Jezus mensen verlost van duistere machten. Wellicht had hij gedacht: *“Misschien kan deze Jezus mij verlossen van mijn verslaving aan geld?”* In ieder geval was er iets wat hem dreef om Jezus te ontmoeten. En geliefde broeders en zusters, die kracht die hem naar Jezus toe dreef, was de kracht van de Heilige Geest. Deze heilige Persoon van de drie-enige God werkt continue om mensen te bewegen naar Jezus toe te gaan en de zonden te belijden en Hem als Verlosser te aanvaarden. De Heilige Geest werkte in het hart van Zachéüs om het verlangen naar Jezus op te wekken. Wij, nuchtere Nederlanders, zullen misschien zeggen dat het zijn nieuwsgierigheid was. Maar zo is het niet. Het was de werking van de Heilige Geest. Want Jezus én de Heilige Geest werken altijd samen om zondaren te redden van het eeuwige verderf. Terwijl de Heilige Geest Zachéüs naar Jezus toe dreef, was Jezus op weg naar Zachéüs. Hoe weet u dat, zult u zich afvragen? Dat blijkt uit vers 5, want Jezus kende vóóraf reeds Zachéüs' naam.

Maar Zachéüs was klein van stuk en door de menigte mensen kon hij Jezus niet zien. Zo zullen er ook altijd mensen zijn in onze omgeving of zelfs in de gemeente die wij bezoeken,

die een hinderpaal vormen als zondaren Jezus willen aanschouwen en Hem in geloof willen aannemen. Zij zeggen misschien: *“Blijf toch thuis! Blijf toch zitten! Doe toch normaal! Wat ben jij een aansteller! Huil toch niet zo! Jij bent toch geen grote zondaar?”*

Broeders en zusters, ik wil u oproepen om u niet te laten intimideren door wie of wat dan ook, indien u in u een kracht voelt die u naar Jezus toe drijft. Het is de kracht van de Heilige Geest in actie om u te redden van het eeuwige verderf. Hij drijft u, zodat u zich bekeert van uw zonden om gered te worden door Jezus' kostbare Bloed dat Hij vrijwillig voor ons gaf. Wellicht stonden er honderden mensen langs de weg naar Jericho toe om Jezus te zien. Om Hem wellicht in actie te zien. Zij werden misschien getrokken door het spectaculaire van al die genezingswonderen die Hij verrichtte. Maar het gaat om het hart, het innerlijke! De harten van al die mensen waren niet zodanig voorbereid als het hart van Zachéüs. Zijn hart was geopend voor Jezus. Hij wilde Jezus zien, maar werd helaas door al die mensen gehinderd.

Vers 4: Dus wat deed hij? Zachéüs klom in een wilde vijgeboom en hierin zien we een prachtig geestelijk beeld. Zachéüs toonde hiermee zijn onvruchtbaarheid en zijn vleselijke karakter.

De juiste benaming van een wilde vijgeboom is eigenlijk “moerbeivijgeboom”. Deze boom wordt niet door de mens geplant, maar groeit vanzelf overal. In tegenstelling tot de gecultiveerde vijgeboom draagt deze boom niet altijd vrucht. Maar vervolgens zijn de vruchten nauwelijks eetbaar. Deze boom heeft grote bladeren, dus wat deed Zachéüs? Hij nestelde zich tussen die bladeren en dacht wellicht: *“Hier zit ik veilig en ziet niemand mij”*. Vijgeboombladeren nu verwijzen geestelijk gezien naar onze vleselijke neigingen. Denkt u maar aan Adam en Eva, die toen zij tegen God hadden gezondigd en ontdekten dat zij naakt waren, zich bedekten met vijgeboombladeren (Gen. 2:25 en 3:7-10).

Vers 5: Maar Jezus, de Redder der mensheid, weet precies waar Hij een onvruchtbare, maar toch naar Hem verlangende zondaar moet vinden. Ook al verstoppt die zich achter wat voor uiterlijkheden dan ook. Jezus had die gehele weg juist gelopen om Zachéüs te zoeken. Jezus liep recht naar die boom toe en keek omhoog en riep Zachéüs meteen bij zijn naam. Jezus kende Zachéüs al lang bij zijn naam, zelfs voordat hij geboren was. *“Zachéüs haast je en kom naar beneden, want vandaag wil Ik in je huis – d.w.z. in je hart – blijven.”* Jezus zei zelfs: *“Ik moet in je huis blijven”*. Want dit was Zijn grote opdracht, namelijk verloren zielen redden, opdat deze niet voor eeuwig verloren zouden gaan. En dan voor altijd in hun hart blijven wonen!

Vers 6: En bleef Zachéüs vervolgens lekker op z'n plekje in die boom zitten? Hij reageerde onmiddellijk en liet zich nergens door afleiden. Hij haastte zich naar beneden en ontving en verwelkomde Jezus met blijdschap.

Broeders en zusters, leest u dat ook? Zachéüs ontving Hem! Hij koesterde Hem als het ware in zijn hart. Jezus was van harte welkom. En deze houding is zó nodig als wij verlangen naar gemeenschap met Jezus. Hij moet van harte welkom zijn in ons hart, Wij moeten Hem als de grote eregast in ons hart ontvangen.

Vers 7: Natuurlijk kwamen al die geveinsde, zogenaamd rechtvaardige, omstanders meteen met hun kritiek. Allen die het zagen, begonnen te mopperen omdat Jezus aandacht schonk en gemeenschap zocht met een zondaar. Maar opnieuw wil ik benadrukken, dat dit juist Jezus' opdracht is. Hij is niet gekomen voor hen, die denken dat zij goed en rechtvaardig zijn, hoewel zij het niet zijn, en zich niet willen bekeren. Hij is juist gekomen voor de arme zondaar, die weet dat hij slecht is en zijn zonden wil belijden en zich wil bekeren.

Luk. 5:32 --- *“Ik ben niet gekomen om te roepen rechtvaardigen, maar zondaren tot bekering.”*

Vers 8: Broeders en zusters, ik wil u vragen om eens na te denken over wát Jezus nu precies had gezegd. Jezus had slechts gezegd: *“Vandaag moet ik in je huis – in je hart –*

blijven". Jezus had niet gezegd: "Bekeer je, Zachéüs". Hij zei ook niet: "Geef al het gestolene terug". Jezus veroordeelde hem niet, zoals wij meteen geneigd zijn om te doen. Jezus stond daar alleen maar! Maar door Zijn uitstraling van reinheid, heiligheid en kracht en Zijn liefdevolle ogen, bekeerde Zachéüs zich ogenblikkelijk. Jezus keek hem slechts aan en dat was voldoende voor een diepe en grondige bekering. Alles wat hij door bedrog gestolen had, gaf hij maar liefst vierdubbel terug. Dat vereiste de Wet (Ex. 22:1). Maar Zachéüs deed nog méér. Hij gaf de helft van zijn bezittingen aan de armen. Is dit geen geweldige bekering? God is goed! En ik ben er absoluut van overtuigd, dat Zachéüs voor altijd verlost was van zijn verslaving aan geld.

Vers 9 en 10: Maar dé grote vraag voor vandaag luidt: "Is er een verloren zondaar onder ons die zich door al de schuld die hij op zich heeft geladen, héél erg klein en schuldig voelt? Drukt deze last u teneer en schaamt u zich?"

Vandaag wil Jezus in uw hart blijven, want géén schuld is voor Hem te groot. Géén zonde is zo groot of zo zwart, dat Hij het niet zou kunnen vergeven. Wat u ook heeft gedaan! Hij wil in uw hart komen, er blijven en er nooit meer uit weggaan. Hij wil uw hart vullen met een diepe en intense blijdschap. Hij wil uw zonden vergeven en dat schuldgevoel wegnemen. Dat gebeurt doordat Hij die zware last dan van u wegneemt. Hij wil u voor altijd vrijmaken. Dit is mogelijk, indien u zich met uw hart tot Hem bekeert, uw zonden aan Hem belijdt en Hem aanneemt. Hij stierf voor u en mij aan het kruis. In onze plaats! Hij nam onze zondes Schuld op zich en droeg de straf. En daarom mogen wij nu voor altijd vrij zijn. Geloof u toch in Jezus. Hij houdt van u.

Amen.